

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Ocnîța
judecător: Gh. Grib
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
judecători: S. Procopciuc, A. Garbuz, E. Grumeza

DECIZIE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Gospodăria Țărănească ”Sozanscaia Maria Gavril”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și a fost casată integral hotărârea Judecătoria Edineț, sediul Ocnîța, din 02 februarie 2017 și a fost emisă o nouă hotărâre prin care, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și a fost încasată de la Gospodăria Țărănească ”Sozanscaia Maria Gavril” în beneficiul Instituției Publice ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 357 441,79 lei,

c o n s t a t ă:

La 29 decembrie 2016, IP "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură", a depus cerere de chemare în judecată împotriva GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

În motivarea acțiunii, reclamanta Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură", a invocat că, la 09 octombrie 2014, GȚ "Sozanscaia Maria Gavril" a depus la Agenție, cerere de solicitare a sprijinului financiar, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din data de 10 septembrie 2014, pentru producția de fructe din roada anului 2014, comercializată întreprinderilor de procesare, în cantitate de 185 203 tone de mere și 42 634 tone de prune, fiind solicitată acordarea sprijinului material în mărime de 357 441,79 lei. Astfel, fost creat dosarul personal nr. SP14-AE J714100C818.

Reclamanta, Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" a indicat că, în legătură cu faptul că suma alocată de Guvernul Republicii Moldova, în mărime de 138 000 000 lei, destinată compensărilor producătorilor de fructe, nu acoperea suma solicitărilor înaintate, în mărime de 213 000 000 de lei, fiind creat un deficit de 75 000 0000 lei, a fost achitat sprijinul financiar, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 735 din 10 septembrie 2014, pentru producția de fructe din roada anului 2014, solicitanților, care au depus cererea până la data de 02 octombrie 2014. Iar, GȚ "Sozanscaia Maria Gavril" a depus cerere de acordare a sprijinului financiar, după data de 02 octombrie 2014.

A mai menționat reclamanta că, ulterior, în cadrul implementării componentei "Compensații pentru susținerea vânzărilor", conform Acordului încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Banca Mondială, privind finanțarea adițională a proiectului "Agricultura competitivă în Moldova", au fost alocate 12 000 000 dolari SUA, pentru susținerea financiară a producătorilor de fructe și struguri, care au fost afectați de restricțiile impuse de Federația Rusă la export.

Reclamanta a invocat că, conform ordinului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015, a fost adoptat Regulamentul privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri pentru recolta anului 2014.

Astfel, reclamanta a menționat că, la 02 noiembrie 2015, G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" a depus cererea nr. 203, la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin care a solicitat acordarea sprijinului financiar, în baza cererii anterioare, din data de 09 octombrie 2014. La cererea înaintată, a fost anexat certificatul nr. 1238 din 07 octombrie 2015, eliberat de Primăria satului Calarașovca, raionul Ocnița, prin care se confirmă că G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" deține plantații de livadă de mere, cu suprafață de 16,3946 ha, pe rod fiind doar 11,5946 ha, inclusiv 6 ha soiuri de mere de vară și 2, 7389 ha, livadă de prune, în rod.

Ulterior, primăria satului Calarașovca, r-nul Ocnîța, a depus la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, cererea nr. 1282, prin care a solicitat reexaminarea cererii G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril", privind acordarea sprijinului financiar și adoptarea unei noi hotărâri pozitive.

La fel, reclamanta a menționat că, atât în cererile înaintate la data de 09 octombrie 2014 și data de 02 noiembrie 2015, de către G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril", cât și în cererea primăriei satului Calarașovca, r-nul Ocnîța, au fost indicate diferite date, referitor la suprafața terenului deținut de G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril".

Reclamanta, Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" a indicat că, la 23 decembrie 2015, a achitat G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" suma de 375 441, 79 lei, pentru producția de fructe, din roada anului 2014, comercializată întreprinderilor de procesare, fiind indicată destinația plății ca contribuție din credite externe.

În urma verificării dosarelor examinate și autorizate spre plată, depuse în cadrul componentei „Compensații pentru susținerea vânzătorilor” al proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova”, echipa de implementare a vizitelor echipei de Monitorizare și Evaluare, a examinat suplimentar un șir de dosare, printre care și dosarul G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril", în care au fost constatate abateri, de la Regulamentul privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri pentru recolta anului 2014, aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015, și anume, că suprafața de livadă, deținută de G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" este de 19,4 ha, fapt ce contravine prevederilor pct. 2 al Regulamentului menționat.

Reclamanta, Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" a menționat că echipa de Monitorizare și Evaluare s-a deplasat la sediul G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril", unde a întocmit fișa de monitorizare și evaluare a acordării compensațiilor, pentru susținerea vânzătorilor, din data de 11 aprilie 2016, prin care s-a constatat deținerea de către gospodăria respectivă a suprafeței de 19,4 ha.

În drept, reclamanta și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 514, 1398 Cod civil și a punctelor 2, 3 al Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri pentru recolta anului 2014, aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța din 02 februarie 2017, a fost respinsă din lipsa de probe, cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" împotriva G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril", cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, a fost admis apelul declarat de Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură", a

fost casată integral, hotărârea Judecătorei Edineț, sediul Ocnîța, din data de 02 februarie 2017, și a fost emisă o nouă hotărâre prin care:

A fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

A fost încasat de la G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” în beneficiul Instituției Publice ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 357 441,79 lei.

La 19 februarie 2018, G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, cu menținerea hotărârii Judecătorei Edineț, sediul Ocnîța, din 02 februarie 2017, prin care a fost respinsă din lipsa de probe, cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

În motivarea cererii de recurs, recurenta G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” a invocat că, instanța de apel a aplicat și interpretat o lege, care nu trebuia să fie aplicată în speța dedusă judecătii.

Astfel, recurenta a considerat că, instanța de apel în motivarea soluției adoptate, a interpretat greșit decizia Comisiei centrale pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, expusă în procesul-verbal nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015, precum că, s-a decis ca Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” să reexamineze dosarul G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, în vederea examinării posibilității acordării suportului financiar, conform prevederilor Regulamentului privind modul de acordare sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 735 din 10 septembrie 2014, iar o decizie a Comisiei centrale de acordare a sprijinului financiar G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, lipsește.

Recurenta G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” a indicat că, Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prin decizia, expusă în procesul-verbal nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015 și-a declinat competența în favoarea Instituției Publice ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, pentru a decide asupra acordării ajutorului material, în baza prevederilor Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, dar nu în baza Regulamentului aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015. Astfel, a considerat că cererea sa, de acordare a sprijinului financiar, în principiu, a fost acceptată, deoarece Comisia specială nu a adoptat un refuz în acest sens. Or, conform pct. 1 din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, refuzul dosarului de solicitare a sprijinului financiar, se comunică

solicitantului de către Comisia specială, în scris, în termen de 5 zile, de la data depunerii dosarului. Iar, pînă la momentul actual, lipsește o asemenea decizie de refuz, emisă de Comisia specială.

Recurenta a indicat că, instanța de apel greșit a statuat că, cererea G.Ț. "Sazanscaia Maria Gavril", pentru acordarea sprijinului financiar nu urma a fi examinată prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, prin care a fost aprobat Regulamentul privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, pentru producția de fructe din roada anului 2014. Or, în procesul verbal nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015, este indicat expres că, cererea G.Ț. "Sazanscaia Maria Gavril" pentru acordarea sprijinului financiar urmează a fi examinată în baza Regulamentului menționat supra, iar prin punctul 5 al acestui proces verbal, au fost achitate mijloace financiare cu titlu de compensații, unor persoane care dețin o suprafață mai mare de 15 ha de livadă.

La fel, recurenta G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" a indicat că, a depus cererea pentru acordarea sprijinului financiar la data de 09 octombrie 2014, iar temei a servit prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, prin care a fost aprobat Regulamentul privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, pentru producția de fructe din roada anului 2014.

La data depunerii cererii, 09 octombrie 2014, Regulamentul aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015, nu era adoptat, respectiv aplicarea prevederilor acestuia, nu au efect retroactiv. Prin cererea de chemare în judecată, Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" a confirmat că, anterior, au acordat ajutor financiar și altor persoane, în baza prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, dar din cauza deficitului financiar, începând cu data din 02 octombrie 2014, a fost stopată alocarea ajutorului financiar. Prin urmare, recurenta a invocat că, G.Ț. "Sozanscaia Maria Gavril" nu a primit ajutorul financiar în baza Hotărârea Guvernului nr. 735 din 10 septembrie 2014, pentru producția de fructe din roada anului 2014, din motive independente de voința acesteia, deoarece procesul de acordare a ajutorului financiar a fost stopat, pe motivul lipsei la acel moment a mijloacelor bănești în bugetul public de stat.

Astfel, recurenta a menționat că, deoarece Regulamentul aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015 contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, prin care a fost aprobat Regulamentul privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, pentru producția de fructe din roada anului 2014, instanțele de judecată urmează să aplice prevederile Regulamentului aprobat de Guvern, deoarece este un act normativ ierarhic superior.

De asemenea, recurenta a considerat că, instanța de fond, corect și întemeiat, a respins cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică "Agenția de

Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, indicând că, G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” nu a acționat față de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, cu vinovăție și nu poartă răspundere pentru prejudiciul patrimonial, conform prevederilor art. 1398 Cod Civil, articol invocat de către reclamantă în cererea de chemare în judecată.

Totodată, recurenta G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” a menționat că, în cererea de apel depusă împotriva hotărârii Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 02 februarie 2017, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a indicat că, instanța de fond, nu a aplicat și nu a interpretat corect norma materială, care urma a fi aplicată speței dedusă judecătii, invocând deja prevederile art. 1389 Cod Civil, ce prevede îmbogățirea fără justă cauză. Însă, recurenta a considerat că, sprijinul financiar i-a fost alocat, fără careva încălcări de lege, ce ar permite admiterea cererii de chemare în judecată, depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate a Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017, a fost expediată participanților la proces la data de 16 ianuarie 2018, prin scrisoarea de expediere nr. 1014 (f.d. 101), fiind recepționată de către G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” la data 20 ianuarie 2018, fapt confirmat prin dovada trimiterii poștale nr. DS3118107440AR (f.d. 103).

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că, recursul a fost depus de G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, la data de 19 februarie 2018, cu respectarea termenului indicat la art. 434 Cod de procedură civilă.

La data de 19 martie 2018, în adresa Instituției Publice ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a fost expediată copia recursului depus de către G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței, iar pînă la examinarea recursului, intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, la cererea de recurs declarată de G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 mai 2018, recursul declarat de către G.Ț. „Sozanscaia Maria Gavril”, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, urmează a fi admis, a casa decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017 și a menține hotărârea Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 02 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat, din motivele relevate infra.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă că, la 09 octombrie 2014, GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril” a depus la Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, cerere de solicitare a sprijinului financiar, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din data de 10 septembrie 2014, pentru producția de fructe din roada anului 2014, comercializată întreprinderilor de procesare, în cantitate de 185 203 tone de mere și 42 634 tone de prune, fiind solicitată acordarea sprijinului material în mărime de 357 441,79 lei. (f.d.43)

La cererea din data de 09 octombrie 2014, recurenta GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril” a anexat declarația pe proprie răspundere și certificatul nr. 1744 din data de 09 octombrie 2014, în care este indicat faptul că respectiva gospodărie țărănească deține plantații de livadă cu o suprafață totală de 19,1355 ha. (f.d.44-45)

La data de 23 decembrie 2015, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a transferat în contul GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu titlu de contribuție din credite externe, conform procesului verbal 3/2015 din data de 08 octombrie 2015, suma de 357 441,79 lei.(f.d.6)

Conform punctului 3 al procesului verbal 3/2015 din 08 octombrie 2015, Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, a propus Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură să reexamineze dosarul GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril”, în vederea examinării posibilității acordării suportului financiar, conform prevederilor Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din 10 septembrie 2014. (f.d.82)

Totodată, prin cererea prealabilă din 06 septembrie 2016, recepționată de G.Ț.” Sozanscaia Maria Gavril” la data de 09 septembrie 2016, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a solicitat recurteii, rambursarea sumei de 357 441,79 lei. (f.d.7-9)

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză, Judecătoria Edineț, sediul Ocnița, prin hotărârea 02 februarie 2017, a respins din lipsă de probe, cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți

pentru Agricultură” împotriva G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță a menționat că, G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, nu a primit sprijinul financiar solicitat, după ce au fost epuizate sursele alocate de Guvern pentru acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri pentru recolta anului 2014, dar cererea ei a fost admisă din contul banilor alocați din partea Băncii Mondiale.

Instanța de fond a apreciat ca credibile depozițiile reprezentantului pârâtei G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, precum că nu au fost solicitate date privind suprafața livezii de rod, din care motive G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” a prezentat informația cu referire la suprafața totală a livezii, deținute de această gospodărie țărăneasă.

Prima instanță a stabilit că, declarațiile G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” sunt confirmate și prin fișa de monitorizare și evaluare a acordării compensațiilor pentru susținerea vânzărilor, în care la rubrica ”suprafața de livadă/vie deținută (ha)” este indicată suprafața de 19,4 ha. În rubrica respectivă nu se concretizează mărimea suprafeței de livadă în rod, fiind indicată suprafața totală a livezii deținute de G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”.

Totodată, instanța de fond a menționat că deși Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cunoștea Regulamentul aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015, nu a verificat suprafața reală a livezii, dar a eliberat sprijinul financiar G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril”, pentru o suprafață de livadă de 19,4 ha.

Astfel, prima instanță a conchis că G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” nu a acționat față de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu vinovăție, respectiv, nu poartă răspundere pentru prejudiciul patrimonial, conform art. 1398 Cod civil.

Judecând apelul declarat de către Instituția publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 28 noiembrie 2017, a admis apelul declarat de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, a casat integral, hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța, din 02 februarie 2017, și a emis o nouă hotărâre prin care: a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și a fost dispusă încasarea de la G.Ț. ”Sozanscaia Maria Gavril” în beneficiul Instituției Publice ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” suma de 357 441,79 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, conform Ordinului Ministerului nr. 120 din 17.06.2015, prin procesul-verbal nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015, nu a decis de a acorda GȚ” Sozanscaia

Maria Gavril” un sprijin financiar, dar a constat necesitatea reexaminării dosarului acesteia, în vederea examinării posibilității acordării suportului financiar, conform prevederilor Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din 10 septembrie 2014.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, instanța de fond eronat a ajuns la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, pe motiv că de către reclamantă, nu au fost prezentate probe în acest sens. Or, GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril” a primit suma de 357441,79 lei, în lipsa unei hotărâri a Comisiei pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, fapt confirmat prin procesul-verbal al Comisiei nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015.

La fel, instanța de apel, a reținut prevederile art. 1389 alin. (1) Cod Civil, care statuează că, persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor.

Instanța de apel a relevat că, prin ordinul de plată din 23 decembrie 2015, GȚ” Sozanscaia Maria Gavril” i-a fost eliberată suma de 357 441,79 lei, care a fost luată din contribuții de credite externe, conform procesului-verbal nr. 3/2015 din data de 08 octombrie 2015. Prin urmare, acest sprijin financiar, neîntemeiat a fost achitat din creditele externe, în temeiul Ordinului Ministerului Agriculturii nr. 120 din data de 17 iunie 2015, deoarece conform procesului - verbal nr. 3/2015 din data de 08 octombrie 2015, s-a decis că Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” va reexamina dosarul solicitantei G.Ț.” Sozanscaia Maria Gavril”, în vederea examinării posibilității acordării suportului financiar, conform prevederilor Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din data de 10 septembrie 2014.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele, care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

Colegiul reține că, în cererea de chemare în judecată, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” își întemeiază acțiunea în baza prevederilor art. 1398 Cod civil, și anume în temeiul răspunderii delictuale.

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Bălți, din 28 noiembrie 2017, prin prisma prevederilor legale, a argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul conchide că, concluziile instanței de apel expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. În speță, reclamanta ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și-a întemeiat cererea de chemare în judecată, în baza prevederilor art. 1398 Cod civil, o normă juridică care, în opinia instanței de apel, nu este aplicabilă litigiului dedus judecătii, iar în cererea de apel, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” a modificat temeiul de drept pe care și-a întemeiat acțiunea, fapt calificat de către instanța de apel, că nu a generat nici schimbarea calității procedurale a părților, nici modificarea temeiului și obiectului acțiunii, acestea rămânând aceleași, iar pricina urmând a fi soluționată prin prisma legii aplicabile litigiului, ținându-se cont de faptul că judecătorul, este acela, care cu ajutorul obiectului și a motivelor de fapt, urmează să facă încadrarea juridică, nefiind necesară indicarea de către reclamant, a anumitor texte din lege, pe care se întemeiază cererea, fiind suficient să se arate că, cererea are temei juridic, într-o normă din legislația în vigoare.

Ori, precizarea legii aplicabile litigiului și determinarea raporturilor juridice dintre părți, urmează a fi stabilite, ținând cont de cumulul de date: obiectul și temeiurile acțiunii, obiecțiile pârâtului, alte circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

În acest sens, nu poate fi reținut argumentul instanței de apel, privind clasificarea juridică incorectă a raportului material litigios, la examinarea cauzei în instanța de fond, unul din motive fiind faptul că, reclamanta și-a motivat cererea de chemare în judecată, în instanța de fond, în baza prevederilor art. 1398 Cod civil.

Or, calificarea (clasificarea) juridică reprezintă o chestiune de interpretare și aplicare a normelor de drept, iar calificarea pe care o dă instanța de apel, influențează în mod direct legea aplicabilă raportului juridic.

Temeiul acțiunii este atât de fapt, cât și de drept. Temeiul de fapt al acțiunii îl constituie faptele, care generează nașterea acțiunii, iar temeiul de drept îl constituie norma juridică, în care este prevăzut dreptul la acțiune.

Art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, prevede că în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

În atare circumstanțe, la caz, se constată că soluția instanței de apel este bazată pe interpretarea eronată a circumstanțelor de fapt și de drept stabilite la examinarea pricinii. Astfel, instanța de apel incorect a aplicat prevederile art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, și Colegiul conchide că, este greșită concluzia instanței de apel, precum că, modificarea legii aplicabile litigiului dedus judecătii, nu a condus la modificarea pretențiilor reclamantei IP ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

În context, se menționează că o hotărâre judecătorească trebuie să respecte cerințele art. 6 CEDO, deoarece, potrivit jurisprudenței Curții Europene, noțiunea de proces echitabil prezumă ca o instanță internă să examineze, în mod real, problemele esențiale care i-au fost supuse analizei, cel puțin pentru a le aprecia relevanța.

Astfel, este neîntemeiată constatarea instanței de apel, potrivit căreia la caz este aplicabil art. 1389 Cod civil, care prevede îmbogățirea fără justă cauză. Ori reclamanta, Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” și-a întemeiat cererea de chemare în judecată, în baza prevederilor art. 1398 Cod civil, și anume în temeiul răspunderii delictuale, iar în instanța de apel reclamanta nu a dispus de dreptul procedural, de a-și modifica temeiul acțiunii.

Colegiul, luând în considerare argumentele expuse supra și în raport cu prevederile legale citate, reține ca fiind corectă concluzia primei instanțe, cu privire la netemeinicia cererii de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat, din motiv că lipsește vinovăția recurentei GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril”.

Conform art. 1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componenta delictului civil, care constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale, și anume: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

Astfel, instanța de recurs constată că, instanța de fond corect a conchis că, pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară vinovăția autorului faptei ilicite, iar la caz nu a fost stabilită vinovăția GȚ ”Sozanscaia Maria Gavril”.

Or, conform punctului 21 al Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 735 din 10 septembrie 2014, în competența Comisiei centrale de examinare intră examinarea dosarelor de solicitare a sprijinului financiar, cu aprobarea și dispunerea achitării sprijinului financiar în modul și ordinea stabilită.

Iar, punctul 28 al Regulamentului menționat supra, prevede că, responsabili de corectitudinea și temeinicia datelor din dosarul de solicitare a sprijinului financiar, sânt producătorii agricoli solicitanți de sprijin financiar și comisiile speciale, iar de corectitudinea distribuirii sprijinului financiar către producătorii acceptați în baza procesului-verbal de autorizare a plăților întocmit de Comisia centrală de examinare, este Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Totodată, Colegiul relevă că, Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prin decizia expusă în procesul-verbal nr 3/2015 din 08 octombrie 2015 și-a declinat în favoarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, competența de a decide acordarea ajutorului material în baza prevederilor Regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, dar nu în baza Regulamentului aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015.

Or, această situație confirmă declarațiile recurente ale GȚ "Sozanscaia Maria Gavril" precum că, cererea ei de acordare a fost în principiu acceptată, fiind prezentate toate actele obligatorii de necesare de a fi depuse în acest sens, iar ulterior actele prezentate au fost verificate de instituțiile publice centrale și acceptate.

La fel, Colegiul relevă că, din materialele dosarului nu rezultă că, de către Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri, a fost emis refuz, în acceptarea dosarului de solicitare a sprijinului financiar, din motivul lipsei unui document obligatoriu prevăzut la pct. 8. din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 73 din 10 septembrie 2014.

Instanța de recurs menționează că conform punctului 10 din Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, refuzul dosarului de solicitare a sprijinului financiar se comunică solicitantului, de către comisia specială, în scris, în termen de 5 zile de la data depunerii dosarului.

Colegiul reține că la materialele cauzei lipsește o decizie de refuz a dosarului de solicitare a sprijinului financiar depus de GȚ "Sozanscaia Maria Gavril". Respectiv, de către Comisia centrală pentru examinarea dosarelor de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe și struguri a fost acceptat dosarul GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", înregistrat cu numărul SP14AEJ71410OC818, fiind întrunite toate condițiile prevăzute de lege pentru acordarea sprijinului financiar.

Mai mult, instanța de recurs relevă că, din decizia Comisiei centrale expuse în procesul-verbal nr. 3/2015 din 08 octombrie 2015, Curtea de Apel Bălți eronat a acceptat argumentele intimetei Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, expuse în cererea de chemare în judecată, precum că, acordarea sprijinului financiar GȚ "Sozanscaia Maria Gavril" urma a fi efectuat în baza Regulamentului aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din data de 17 iunie 2015. Or, chiar în textul procesului-verbal menționat supra, este indicat că dosarele depuse de GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", GȚ "Ursachi Dinu Vitalie"; GȚ "Proca Ivan" și SRL "Surinmih", urmează să fie examinate în baza Regulamentului aprobat, prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 735 din data de 10 septembrie 2014. Iar, în punctul 5 al procesului-verbal nr. 3/2015 din data de 08 octombrie 2015, este indicat că Comisia centrală a decis ca SRL "Sdrinmih" și

GT "Proca Ivan" să le fie achitate mijloace financiare în calitate de compensații, chiar dacă dețin plantații perene pe o suprafață mai mare de 15 ha.

Astfel, Colegiul relevă că, prin decizia Comisiei Centrale s-a acordat ajutoare financiare, altor solicitanți fără a lua în calcul suprafața de plantație deținute în folosință și/sau proprietate.

Conform punctului 8 al Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, dosarul de acordare a sprijinului financiar va conține următoarele documente obligatorii: cererea de acordare a sprijinului financiar, conform modelului aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare; declarația, pe propria răspundere, asupra veridicității informației înscrise în cerere, conform modelului aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare; copia extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice sau certificatul de înregistrare a gospodăriei țărănești; certificatul eliberat de primăria pe al cărui teritoriu administrativ sânt amplasate plantațiile pomicole pentru care se solicită sprijinul financiar, semnat de către primarul localității și inginerul cadastral, conform modelului aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare; copia facturii fiscale, facturii, după caz și certificatul de atribuire a contului bancar.

Instanța de recurs conchide că, Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014, prevede exhaustiv, actele ce urmează a fi prezentate de către solicitant, iar alte careva documente obligatorii, ce urmează a fi solicitate sau alte careva condiții, ce urmează să le întrunească solicitantul, în vederea acordării ajutorului financiar solicitat, de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Respectiv, Colegiul respinge argumentul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, precum că la acordarea ajutorului material au fost încălcate prevederile punctului 3 din Regulamentul aprobat prin Ordinul Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 120 din 17 iunie 2015, potrivit căruia sunt eligibili pentru acordarea sprijinului financiar producătorii agricoli, care au depus cereri de acordare a compensațiilor conform prevederilor Regulamentului privind modul de acordare a sprijinului financiar producătorilor de fructe, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 735 din 10 septembrie 2014 și care dețin în proprietate și/sau în folosință plantații pomicole de măr, prun și/sau plantații viticole, care nu depășesc 15 ha și nu au beneficiat de sprijinul respectiv.

Astfel, în Regulamentul, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.735 din 10 septembrie 2014 nu a fost stipulat că, beneficiarul este obligat să prezinte dovada deținerii în proprietate și/sau în folosință a plantațiilor pomicole de măr, prun și/sau plantațiilor viticole, ce nu depășesc 15 ha, fiecare.

Mai mult, în punctul 77 și 80 al Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 57 din 31 ianuarie 2012, pune în sarcina angajaților Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, obligația de verificare a corectitudinii și completitudinii datelor prezentate de solicitant, având posibilitatea de a solicita probe suplimentare, iar în caz de incertitudine poate cere autorităților de orice nivel, care activează pe teritoriul unității teritoriale administrate informații referitor la solicitantul de subvenții, iar dacă agentul economic nu este eligibil, să refuze în acordarea sprijinului financiar.

Colegiul relevă că, din materialele cauzei și din declarațiile reprezentantului reclamantei, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, depuse în cadrul ședinței de judecată, rezultă că, nu există prevederi legale exprese, care să indice asupra obligativității solicitantului, de a prezenta vreun document în vederea probării suprafeței plantațiilor. Iar, la etapa examinării cererii de acordare a ajutorului financiar, reprezentanții Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, din oficiu, nu au solicitat un asemenea act. Mai mult ca atât, după analiza tuturor actelor prezentate, trecând inclusiv prin verificarea organelor de resort ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, s-a stabilit criteriul de eligibilitate și în consecință, solicitantului GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", în baza cererii depuse la data 09 octombrie 2014 și a tuturor documentelor anexate, i s-a achitat suma în mărime de 357 441,79 lei, cu titlu de sprijin financiar.

În conexiunea celor relatate Colegiul conchide că, instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când instanța de fond în mod temeinic și legal a respins acțiunea reclamantei, Instituției Publice "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" împotriva Gospodăriei Țărănești "Sozanscaia Maria Gavril", cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând cu certitudine faptul că, argumentele recurente GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", sunt fondate și constatând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de GȚ "Sozanscaia Maria Gavril", a casa decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017 și a menține hotărârea Judecătorei Edineț, sediul Ocnița din 02 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică "Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură" împotriva Gospodăriei Țărănești "Sozanscaia Maria Gavril", cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A admite recursul declarat de către Gospodăria Țărănească ”Sozanscaia Maria Gavril”.

A casa decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2017 și a menține hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța din 02 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică ”Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură” împotriva Gospodăriei Țărănești ”Sozanscaia Maria Gavril”, cu privire la rambursarea sprijinului financiar acordat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan